

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt I. De erigenda Congregatione pro fide progaganda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

DE PROCURANDA CONVERSIONE OMNIUM GENTIUM

LIBER TERTIVS.

De eligendis atque efformandis Ministris, & de aliis mediis ad propagandam fidem animarumque conversionem procurandam spectantibus.

Eto mihi, homini aliàs inſcio atque inexperſo, veniam dari, ut Superioribus meis magna cum animi demiffione poſſim ea media pro animarum ſalute ſuggerere, quæ me vel ex rerum uſu, vel ex colloquio cum ſapientiſſimis viris, aut etiam ex eorum ſcriptis diſcere contigit. At cum in hoc negotio nonnulla ſint, quæ vel praxis, vel ratio ipſa oſtendit magis, quàm primâ facie fortalſe videantur fore difficilia, ſi executioni mandentur; de his ſolum, quæ magnum momentum habitura ſint, ad ſanctæ Romanæ Eccleſiæ fidem, auctoritatemque propagandam, ſalutemque multorum populorum æ gentium utiliter, nec magno ſumptu, comparandam, dicemus.

CAPVT I.

De erigenda Congregatione pro fide propaganda.

PRimum itaque illud eſt, ut Romæ paucorum, ſed zelo inſignium atque prudentium virorum Congregatio inſtituatur, in qua ſeriò diebus ſtatutis agatur de ratione omnium populorum adjuvandum, hortatoriis, atque conſolatoriis Epiftolis, libris Orthodoxis, hiſque ut brevioribus ac piis, ita ad diſſeminandam aprioribus, plurimis libris Catechiſmi S. Tridentinæ Synodi: quia jam ut varias in linguas eſt converſus, ita in multo plures facilè converti poſſet. Ceterum hujus Congregationis ſcopus eſſet, qui primarius S. Eccleſiæ, Apoſtolicæ totius muneris fuit, ut populi nuntiantes roborarentur, verſantique in ipſis hæreſibus Catholici animarentur ad fidem, pietatemque propugnandam, ceteroſque deinceps juvandos. Reliquis autem fidei Catholice propugnatoriis, quales ſunt Epifcopi, Concionatores, Parochi, Magiſtratus, Gymnaſiarchæ, & animus adderetur, & inſtructiones variæ mitterentur. Hæc verò omnia Pontificis Maximi nomine fierent, nulla temporariæ jurisdiſtionis, aut cenſurarum mentione, ut cum hoc labore ſanctam hanc Sedem nullum ſe aut imperium, aut lucrum aliud quàm animarum aucupari oſtenderet, tum magis fortius Catholica Religio ubique ſtabiliretur.

Hac enim ratione Summus Pontifex paternum ſuum & univerſalem amorem, zelumque lucræ animas, præſco ritu, circularibus Epiftolis reſtaretur, & miſellis ovculis per vaſtas gentilitatis ſolitudoſ, aut hæreſum præcipitia errantibus paſtoritæ voce Paſtor optimus ipſemet acclamaret. Hac etiam ratione in ipſis quoque vinculis uſi ſunt Apoſtoli populos affiduè, qui vel in medio peſſidarum nationum viverent, de ſua ſa-

lute obnixè monentes. Hac ſummi Pontifices, quamvis in ſumma univerſæ Eccleſiæ perturbatione, ipſique deportati ad inſulas, ſive inter compedes, aut Martyrum ſepulchra latentes: hac ceteri, qui pace Eccleſiæ data, illis ſucceſſere, quales S. Innocentius, Leo, Gregorius, horum nominum primi, quive alii Eccleſiæ columnæ, & qualiſ firmamenta fuerunt, ſunt uſi. Quod ſi Summus etiam Pontifex Imperatorem, Reges, Principes, Prælatos, maxime verò Religionum Generales, aut Capitula, ad juvandas conversiones crebrius hortaretur; haberent hæc non leve pondus ad propagandam Chriſtianam Religionem, reſtaurandamque ſivinum cultum; ac denique hæreſibus oſtium præcluderetur, cuiſ ſinceræ charitatis officia potius, quam ullæ aliæ induſtriæ vel ſumptus aut labores humani, amorem & obedientiam in ſubditis ſtabilem certiffimè operentur.

Hujus Congregationis quatuor, aut quinque eſſe poſſent Secretarii idonei, vel rerum & linguarum uſu, vel doctriâ, vel (quod caput eſt) pietatis affectu præſtantes: quorum munus eſſet, cuncta ordine Congregationi proponere, conſtituta exequi, Orthodoxos & pios libellos pro ratione uniſcujuſque provinciæ variis linguis conſcriptos habere; Regeſta literarum, Epifcoporum etiam, Paſchorum, Concionatorum, Familiarum, illuſtrum Catholicorum ſive aliorum, à quibus poſſet huic negotio aliquid auxilium adferri, Catalogos aſſervare.

Horum alteri Septemtrionalium regionum cura demandari poſſet, Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ, Galliæ, Germaniæ, Daniæ, Suetiæ.

Tertio Dalmaniæ, Boſſiniæ, Græciæ, inſularumque adjacentium, atque irem Turæciæ.

Quarto Cyri, Aſiæ minoris, Tipolis, Syriæ, Hieroſolymæ, Alexandriæ, Algerii, Alteri Poloniæ, Lituaniæ, Moſcoviæ, Ruſciæ, Hungariæ, Tranſilvaniæ.

Quinto Indiarum Occidentalium, & Orientalium.

ralium. Ad eas enim omnes provincias iuvandas, fidemque ac pietatem, & libros disseminandos plures aditus patent.

Primo per eorumdem Ordinum Generales, quorum in Dalmatia, Bostina, Peræ, Hierosolymæ, & alibi monasteria exstant.

Secundo per Episcopos Latinos, qui Carthagi, Epidauri, quique in Creta & Corsica degunt.

Tertio per mercatores, qui varias Orientis merces Venetias, atque ad alios portus transvehunt ex Andro, aliisque Ægei maris insulis, qui que in patriam libros Italica etiam lingua conscriptos referunt, quæ & apud Græcos, & frequentioribus Orientis partibus in usu est.

Quarto per Chii, Andri, atque aliarum insularum viros nobiles, qui adhuc sanctæ Romanæ Ecclesiæ fidem amplectuntur ac retinent.

Quinto per Consules mercatorum diversarum nationum Europæ, in quibus in Orientis emporiis Latini Sacerdotes non desunt, in oppido Pera, Tripoli, Syriæ, & Alexandriæ Ægypti.

Sexto per mercatores Genuenses, & Massilienses, qui circiter octingenti prope Algeriam solent coralia piscari.

Septimo per alios mercatores, qui fide publica accepta sæpe ad Orientales, aliove turò commoneant, qui que pios libros, sacras imagines ferre, sanctamque Religionem nostram liberè colere permittuntur, dum tributum Turcis pendant, nec de rebus ad regna spectantibus, vel contra Mahometis legem loquantur, cum interea innumerales prope populi, & captivi Christiani celestis doctrinæ cibum, sacramentaque sitiant, atque illud morti appropinquantes solatium pernecessarium exoptent, ut de moriendi ratione edocti, ad DEUM, propter quem creati redemptique sunt, ex ea captivitate tandem liberi migrent, quod sacrificii genas sanctissimum atque acceptissimum DEO est.

Inchoato igitur hoc opere, in nomine Domini, ab interiori animarum lucro atque à voluntatum acquisitione, in quibus in primis regnum DEI situm est, certissimum est non irritum fore Domini verbum, qui quærensibus ipsam reliqua omnia semper adjicit, & in Orientis & Occidentis Indii suæ omnipotentis providentiæ indicia manifestissima præbuit paucissimis, qui sua studia laboreque, Deo aspirante, ed converterunt, in tam ingenti vinea laborantibus.

Quod si una Genevensis civitas disseminandi libros, literasque scripturandi, paucissimorum annorum spatio, regna, orbemque patet ipsum Christianum, Satana vires suppediante, aut infecit erroribus, aut evertit; sanè è contra multò magis sperandum, est à dextra DEI, ut si debita huic rei diligentia adhibeatur, multa instaurentur, innumeralesque animæ ad fidem Orthodoxam revocentur, reliquæ stent, pro quibus ut Christi sanguis effusus est, atque hæc Apostolica Sedes omnes labores libenter impendit, ita exstantibus tot adhuc Catholicorum reliquiis, præcipua nunc ab hac sancta Sede sollicitudo requiritur, ut quæ iustissimè nomen, ita officium sibi à Deo commissum Catholicæ potestatis ostenderet.

Quod si tot Romæ præclara ingenia sunt, quæ aliis negotiis, causis, litibusque expediendis, totius vitæ tempus minus utiliter impendunt, cum tamen divina dispositio in Ecclesiastica Hierarchia scopus hic non adeò primarius sit, quanto facilis duodecim ex tæ millibus hominum, reperientur, qui sanctissimo huic operi, qui que san-

Thom. à Iesu Oper. Tom. I.

ctæ Sedis Apostolicæ proprius est, scopum incubat: cum post orationem, & reliqua pietatis opera, hac una ratione ipsi quoque antiqui pontifices Maximi, quanquam nullo Ecclesiæ patrimonio, aut temporario auxilio, vel Regum ope, suam in toto terrarum orbe auctoritatem universalem conservarint: cum (sicut antea dictum est) regnum DEI præcipuè in mentibus voluntatibusque hominum consistat; quæ nulla ratione alia quam charitate atque diligentia rectè conciliari aut retineri diutius in officio possunt.

C A P V T II.

De eligendis efformandisque ministris pro fide Catholica propaganda.

VERè enim Apostolicos homines postulat Apostolicum munus, qui Crucem JESU Christi semper in corpore circumferentes, illam verbis & factis annuncient, & in illius obsequium orbem universum redigant: quare tam excellenti oportet verbi DEI ministros præditos esse sanctitate, ut Apostolica verè debeant ornari. Quin & ipse Dominus Apostolos electurus, eosque in orbem missurus, orationem profundam pervigilantè effudit cum Patre rem tantam communicans. Vocatos præterea ad se quibus verbis, quam gravibus officiis admonet? qua disciplina mittit? quibus præceptis imbuit? quanta integritatis, quanta mortificationis, quanta patientiæ commendatio? Quid obsecro hoc tali apparatu talis magister agebat aliud, quam ut informaret Ecclesiæ Doctores, & Pastores, ne cui manus citò imponerent, ne Evangelicæ prædicationis munus nisi selectissimis & probatissimis committendum putarent? Idem mox à mortuis resurgens non patitur suos illos, quamvis jam ferventes & accensos amore ipsius, quamvis Scripturarum sensu donatos, ad evangelizandum prodire, sed domi se potius continere jubet, & magna meditatione expectare, donec induantur virtute ex alto. Quin etiam S. Paulus jam ad tertium cælum raptus, & mira operatus, non prius cum Barnaba destinatur ad gentes, quam sanctis Fratribus jejnantibus & ministrantibus, Spiritus sanctus eos sibi ad opus hoc segregari jubet. Diuturnam profectò vitæ immaculatæ probationem Apostolicum hocce munus efflagitat.

Tum, quia fidei prædicatio est res magna, ac major omni estimatione, patè innumeris plena difficultatibus & periculis, tam animæ, quam corporis, quæ in disseminando verbo Dei occurrunt: semper enim fidei prædicatio fuit difficillima, fructificatio Evangelii laboriosissima: quare exposcit ministros generoso animo, ac virtutibus Apostolicis præditos. Nam, ut nunc alia prætermittam, quæ arduam hanc ostendunt provinciam, ac impedimenta, quæ illam serè sæpè insuperabilem reddunt, profectò generalis ratio doctrinæ Christianæ satis per se ipsam difficultatem hanc manifestat. Etenim ratione omni superiora docet, nec probat: mores ab omni cupiditate & gloria alienos instituit, vitis omnibus funditus everlis, quibus est humana natura plenissima, & diuturna consuetudine affirmatissima. Præmia pollicetur, quæ non videntur; ea quæ videntur contemnere jubet: sensum hominum ad ea transfert, quæ sentiri nequeunt: vitam non humanam agere homines vult. Quis igitur facile ac suavè putet, belluas in Angelos transformare, idque

E

volun-